

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2020 (jednoletý projekt) – zakázka č. 2102

Název projektu: Kompetence učitele ICT ve vztahu k didaktické a metodické podpoře při výuce ICT na základní škole

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: **Mgr. Irena Loudová, Ph.D.**

Studenti doktorského studia na PdF UHK: **Mgr. Jana Novotná** Obor: PDF 7507V066 (Informační a komunikační technologie ve vzdělávání) ID: P14P0840

Studenti magisterského studia na PdF UHK: **Bc. Andrea Černíková** Obor: NSSKRJ-NZS2EV ID: P16P0840

Školitelé doktorandů: -

Další výzkumní pracovníci: -

Celková částka přidělené dotace: 92 924 Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu, vč. přehledu realizovaných výdajů je obsahem výroční (průběžné) zprávy.

Kompetence učitele ICT týkající se didaktické a metodické podpory při výuce ICT na základní škole

Competence of an ICT teacher concerning didactic and methodological support in teaching ICT at primary school

V našem specifickém výzkumu jsme se zaměřili na situaci v oblasti profesní připravenosti při výuce předmětů ICT na základních školách. Důraz byl kladen na vnímání současné situace učitelů ICT. Zkoumali jsme didaktické zdroje a celkovou připravenost učitelů ICT na plánované zavedení informatiky do předmětů, které nejsou informaticky orientované. Výzkumná otázka byla: *Jak vnímají učitelé předmětů ICT na základních školách specifika jejich nové role?*

Na základních školách v Královéhradeckém kraji byl prováděn aplikovaný pedagogický výzkum zaměřený na detekci didaktických pomůcek a celkovou připravenost učitelů informatiky na plánované zavedení informatiky do neinformatických předmětů. Výzkum a sběr dat byl realizován přímo v terénu. Použitou výzkumnou metodou byl strukturovaný dotazník. Dotazník obsahoval dvě výzkumné části, první část byla zaměřena na zkoumání nové role (nové kompetence, subjektivní spokojenost) a druhá část byla zaměřena na reflexi zkušeností (behaviorální otázky zaměřené na empirismus v přenosu, příklady dobré praxe, formulace problémů a jejich řešení).

Výzkumnou skupinu tvořili učitelé ICT z Královéhradeckého kraje. Kritéria pro zařazení do výzkumné skupiny byla následující: učitel ICT s minimálně 2 roky praxe; učitel byl buď členem Krajského metodologického kabinetu informatiky a ICT (N = 150, skupina 1), nebo učitelem ICT ve vybrané regionální základní škole (N = 150, skupina 2).

V první části našeho výzkumu jsme se zaměřili na zkoumání nové role učitelů ICT jako mediátorů v triádě: učitel – žák – implementace ICT v neinformatickém předmětu. Při vytváření strukturovaného dotazníku jsme si vzali příklad z rámce kompetencí ICT v UNESCO a zaměřili se na pět kompetencí, které se týkají nové role učitele ICT ve škole: 1) komunikace; 2) digitální kompetence; 3) propojení teorie a praxe; 4) adaptace na využití nové role; 5) motivace. Strukturovaný dotazník obsahoval celkem 12 položek s klíčovými pojmy: odborná připravenost, dostupná nabídka metod a forem výuky, podpora vedení školy, možnosti dalšího vzdělávání, propojení digitálních technologií a osnov, technická připravenost školy, strach ze ztráty autority nad kolegy, připravenost na technickou školu.

Výsledky první části výzkumu jasně ukázaly, že učitelé ICT, kteří jsou členy metodického kabinetu (skupina 1), jsou po všech stránkách mnohem lépe připraveni na plánované změny v postavení učitelů ICT na školách. Pouze v první a čtvrté otázce dotazníkového šetření došlo ke statistické shodě. Jednalo se o odbornou kvalifikaci (Jste profesionálně připraveni na výuku ICT?) a podporu vedení školy (Máte podporu vedení školy, abyste se připravili na novou roli?).

Ve druhé části našeho výzkumu jsme se zaměřili na behaviorální otázky (empirismus v přenosu, příklady dobré praxe, formulace problémů a jejich řešení). Během rozhovoru s učitelé ICT ve skupině 1 (členové krajského metodického kabinetu informatiky) a skupině 2 (učitelé ICT na vybraných základních školách) jsme sledovali výskyt klíčových slov a jejich četnost. Byly použity postupy kvalitativní (kategorické) analýzy a jazykové analýzy (detekce klíčových slov, frekvenční analýza lemmat). Výsledky průzkumu ukázaly, že v obou skupinách se nejčastěji vyskytují obavy z nedostatečné kvality technického vybavení škol (skupina 1–92 %, skupina 2–90 %) a také implementace moderních ICT technologií do výukového procesu (skupina 1–82 %, skupina 2–80 %). Na druhé straně došlo k zásadnímu rozdílu v přístupu ke komunikačním dovednostem (skupina 1–30 %, skupina 2–80 %), kde se učitelé ICT ze skupiny 2 obávali nedostatečných kvalifikovaných komunikačních dovedností, což by mohlo bránit hladké spolupráci s učitelé jiných předmětů. To může následně podle názoru respondentů způsobit pokles profesionální prestiže mezi kolegy. Tento výstup je v souladu s výsledky obdobného výzkumu ve světě, např. ve Finsku od r. 2001 (K. Hakkarainen).

Současná situace, vyvolaná pandemií COVID-19, vyžaduje změnu v pedagogickém programu pro budoucí učitele ve smyslu začlenění komunikační kompetence a dovednosti zaměřené na sdílení znalostí a implementace ICT do neinformatických předmětů. Tato změna by mohla přinést kvalitativní zlepšení. Je to důležité, protože informatika se stala příčnou osou všech výukových činností, v nichž téměř vždy mají tři funkce: jsou nástrojem v procesech učení, nástrojem pro zpracování informací a implicitním obsahem učení.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Loudová, I. Competence of an ICT teacher concerning didactic and methodological support in teaching ICT at primary school. Springer Lecture Notes in Computer Science (LNCS). Basel : Springer, Cham, 2021. 11s. ISBN: 978-3-030-66906-5. ISSN: 0302-9743.

granty: OSpec. výzkum: S. Forma: D_ČLÁNEK VE SBORNÍKU
(ID: 43877103) (RIV ID: 50017493)

Povinné přílohy

- a) výpis (export) z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem

Datum: 3.1.2022 Podpis

Použitá kritéria:

ID: 43877103

Označit vše Invertovat označení Zrušit označení

Stránka 1 z 1 | Celkem záznamů: 1

1	TIT	Competence of an ICT teacher concerning didactic and methodological support in teaching ICT at primary school
	AUT	Loudová Irena
	ZDR	Springer Lecture Notes in Computer Science (LNCS),70-81
	RPT	ID:43877103 ; rok:2021 ; vlastník: loudoir1 (irena.loudova@uhk.cz)
	DRU	D_ČLÁNEK VE SBORNÍKU

Stránka 1 z 1 | Celkem záznamů: 1

Označit vše Invertovat označení Zrušit označení